

Сәнгерү ялавә

1944 ىулхи майын 5-мөшөнчен пе тухаты

Муркаш район хасаче

91 (7731) №

*

Шамат кун, 2009 ىулхи ноябрён (чүк) 14-мөшө

*

Хаке ирекле

Еңре тәрәшүллисем

Шут ёсө тимлөх ыйтать

Район администрацийенче

Печек харпәрләх формисен утамесем

Иртнө юн кун, чүк уйәхен 11-мөшөнче, район администрации ларусем ирттермелли залёне печек тата ватам предпринимательство күнө иртре. Күн йөркинче چак сферара вай хуракансем вырынти самоуправленни органынан тата пашалах службиче тарапкан сен представителесемпел ирттернө төл пулусем пулчес. Весене иккөн Муркаш районненчи печек тата ватам предпринимательстван кәсалхи 9 уйәхри аталану утамесене тишикчө. Налук законодательствинчи юлашки сәнәхтесем, пенси сферинчи ушашынсем, районни һамрәк сен политикинне аталантараси кәсалхи январь-сентябрь уйәхесенче епле пулса пыны

кашни ёңләнешене күллән кирләп хыпарсем. Район предпринимательсем саван пекех районий бизнес-инкубатор ёсөне та ышвәхарах паллашрә.

Печек тата ватам предпринимательство районан экономика аталанавен ўсемнече, рынокта пысак пахаләхлә та-варсемпел тивестерес ёңре, хушма ёс вырәнсем туса панассипе пысак пәлтерешлә пулса тарап. Статистика кәтартавесемпел юла уйәхен 1-мөш төлнө районта печек тата ватам предпринимательство пуре 112 шутланасе. Бөсемсөр пүсне Муркаш енре 668 индивидуалла предприниматель, 67 хресчен (фермер) хусаләх, 16 ял хусаләх по-

требитель кооператив. Печек тата ватам бизнесе вай хуракансем пуре 2200 үйнен в район экономикапе ышханна сынсен ватам хисепен 18 проценчө. Отрасльсен структуринче унченхи пекех пысак түпе суту-илгүе общества палатанава тивестерес - 34 проценчө. Ял хусаләх - 30 проценчө, промышленность - 17 проценчө, строительство - 11 проценчө, төрлө услугасемпел түве - 8 проценчө.

Районта 2007-2010 сүлжесе печек харпәрләх формисене аталантараси программа пурнашында көрсөтүр. Җакна валли 5 сүлләхе пахнә пәттәмешле финанс калапаш - 156 миллион тенкө.

Сән ўкерчөкре эсир ял тәрәхесем хушишинчи централизациелен бухгалтери ёсченесене Татьяна Михайловна Никитинана Надежда Витальевна Шуйцевана куратар. Пәттәмпе вара кунта 6 бухгалтер вай хуракан. Кашнине весене урәм ял тәрәхесене үйрәлләтсе пан. Пәттәм бухгалтери, шут ёсөн документесене иерке лесе туса пыраси вәсем сине тишенет. Бухгалтерсем вара шанса пан ёсе тивәцлине пурнашлама тәрәшүлләтсе. Кунта төн бухгалтерта вай хуракан Галина Николаевна Вязова та бухгалтерсен ёселе кәмлә.

В. ШАПОШНИКОВ
сән ўкерчөк.

Печек харпәрләх хусаләх формисене кәсалхи 10 үйнен пуре 220,4 миллион тенкөләх (районан пәттәмешле калапаш - 38 проценчө) продукци туса илнө.

Печек тата ватам предпринимательство субъектесене 28 миллион тенкө налук пустараннә пәттәмешле калапаш - 29 проценчө.

Төнчери экономикапа финанс кризисне пәхмасарах районта печек тата ватам предпринимательство аталанава тивестерес - 8 проценчө. Январь-октябрь уйәхесене суту-илгүе общества палатанава 18 предприниматель үсәнә, 44 хушма ёс вырәнсем туса пан.

А. ПЕТРОВ.

Ял хусаләх техникине хәллехи управа лартрамар

Весем ыранхи кунпа пурнаш

Чөр пиче шурә юрпа витәнчө. Җаванпа пәрлех ял хусаләхенчи уй-хир ёсесем та вәспенчес. Анчах мән иртекенинә ялтах җаварсан ки-лет. Акә сисмәр та, сур аки ума тәрә. Үранхи кунпа пурнашсан вара ја хатрленме тытәннә та ёнтә. Җакна ял хусаләх предпринимательсем хресчен (фермер) хусаләхенче иртнө сүркүннерен көркүннечен хирте ёслемене техникана хәллехи управа лартассипе епле та-рашнине пахсан та хаклама пулты. Иртнө кунсенче район пүсләхен ышынавәпене җакна пурнашлама ўркелене комиссия хайен ёсне пәттәмләтре. Унпа килешүллән район администрации пүсләхен Ю.А. Иванов «Районти ял хусаләх предпринимательсем хресчен (фермер) хусаләхенче 2009 үйнде ял хусаләх техникине управа лартассипе ирттернө смотр-конкурс пәттәмләтөвөсем синчен» ышынавәпене көләрч. Унпа килешүллән смотр-конкурс сәнгерүси, унченхи үулхисенчи пекех, «Герой» ял ху-

салах производство кооператив пулса таң. Весене район администрации 1-мөш степенелә дипломе тата 3000 тенкө үксан премиина нарада.

Иккәмеш вырәнта ял хусаләх техникине управа лартассипе малалла пысак утам тунд Суворов яч. хис. ял хусаләх производство кооператив. Весене район администрации 2-мөш степенелә дипломе тата 1000-шер тенкө үксан премиина чысланы.

Сүлжесе республикара техникана управа лартассипе чи лайах ўркелесисипе ирттерекен смотр-конкурс положенинене килешүллән «Герой» хусаләх республи-

кари конкурса тараптә. А. БЕЛОВ.
Хушса калани. Төрәслөв комиссия җакна паләртать. Районти ял хусаләх предприятиесене ыранхи кунпа пурнашкан тата аталанакан хусаләхене үйшә паләртать. Пәрлешүллә хусаләх ертүсисиме инженери службасем, уйрәм механизаторсем, хресчен (фермер) хусаләхене паян пурнашлана ёспе җесе үйрәнешене ыранхи кунпа пурнаш.

Бицәмеш вырәнта «Оринино» пәрлешүллә хусаләх-па Шетмәпүсөнчи Виталий Владимирович Горбунован хресчен (фермер) хусаләх. Весене район администрации 3-мөш степенелә дипломе тата 1000-шер тенкө үксан премиина чысланы. Сүлжесе республикара техникана управа лартассипе технология пахнама хавхалану условийесем туса паман.

Раңсей Президенчөн Ҫырәвә
сәнется улаштармалла

Раңсей Президенчө Дмитрий Медведев көснөн кун Федераллә Пухава Ҫырупа тухрә. Ҫырура президент сәршыв аталанавен пәлтерешлә үй-йөрсөнене паләртре. Ҫирәм пәрремеш ёмәрте Раңсей пур енлән сәнется улаштармалла. Ҫак ёсө демократи хакләхесем институчесем ҹинче никеслесе туса ирттермелле.

Ҫырәвә хатерләнән чухне президентән «Раңсей, малалла!» статийә сине грахдансын янә сәнүсемпел шухшасене шута илнө. Пәттәмпе ҹак статья сине 18657 комментари килнө. Право, суд системи, коррупцие көрешес ыйтусемпел 3241 (17,33 проценчө) сәнү пулнә. Экономика, технологи, наука ыйтавесемпел 5417 сәнү (29,03 проценчө). Политика системи, пашалых управленинә, граждандыла общество ыйтавесемпел 3716 (19,92 проценчө).

Кәсекен

Тирпейләх грипран сыйхлаты

Республикара припп чирә сарайлых пырать. Иртнө кунсенче грипән А вирусенн H1N1 тәсне Шупашкарта 3 тәсләх тулса паләртнине пәлтернеччә, халә вара лаборатори тәпчевесем тата тепрө 8 үйн ҹак вируса саклатнине сирәпләттесе пан. Ҫапла вара ҹак гриппе Ҫәнә Шупашкар, Канаш хулисенье тата Эләк районненче чирлекенесе пур.

Чаваш Республикинчи Роспотребнадзор управленинән Муркашы үйрәмәнчен пәлтернә тәрәх, пирен района кун пек тәсләхсем сүк. Анчах та пурин та сыйхаты пуллышат. Урамра перчеткесемпел сүрени та, аләсөн супанынен сунни та грипп вируснен 30-60 проценчө таран сыйхлаты.

Паянхи кун төлнө вара района Сосновкари пәттәмешле пәлү паракан тәп шкулта ҹес пару-тәрә шутларта: 84 ачаран 26 ача гриппа чирлә. Қу катарту шкула карантине ху-пасси синчен ыйту кәларса тараптать.

Перекет банкенч - парнесем

Көснөн кун, ноябрён 12-мөшнече, Перекет банкне յөркелесе янәранпа 168 үйн ҹитрә. Савна май Раңсей Перекет банкен Чаваш Республикинчи 8613 № үйрәмэн Муркашы оғисе та хайен клиенчесене савәнәсәлә үяв туса паче.

«Банка парәннәшән» номинацире Атапай яләнчи Р.А. Медова 10 пин тенкөн тивәсрә. Вал 30 үйн ытла ёнте Перекет банкен вкладчик. Пенсионерсем хушишинче та ятарлә тираж иртре. 85 пенсионер пуре 40 пин тенкөләх сумма выляса илчө. Үяв күненче хайен счече сине 30 пин тенкөнен кая мар ука хуракансем та парнесең юлмарәс. Пылак симәсемпел хәналаны та банк хайен клиенчесене хисепленинек катартре.

Кәсалхи ноябрён 12-мөшнече сут төнчене килнө пепкесем вара ҹитес кунсенчех ятарлә тараптать.

Н. НИКОЛАЕВА.

Суя пиркиех

Уксан түлеме тивет

Октябрён 16-мөшнече Муркаш район сүчे район администрации пүсләхен Ю.А. Иванован иске ыйтаве тивестересипе ёс пахса тухнә. Заявленире Ю.А. Иванов «Взятка» информациие аналитика хасатчече (2009 үулхи июнен 9-мөшнечи 4-мөш номерте - «Административная дубинка на службе главы района», 2009 үулхи июнен 23-мөшнечи 5-мөш номерте - «Моргаушский район ожидает полный коллапс», 2009 үулхи июнен 23-мөшнечи 5-мөш номерте - «Партия власти прикрывает главу района») хайен пирки суя информацииесим пичетлени пирки пәлтернә. Суд ҹак ёсө пахса тухса үйнене тата ёс репутация вараданә тесе паләртнә. Мораль төләштеп күнә сиене саплаштарма «Взятка» информациие аналитика хасатчеч тәп редакторненчән Э.В. Мочаловтан тата ҹасат редакционенчән Ю.А. Иванова 100 пин тенкөн шыраса пама ыйшәнән, хасаттан сыйваш номернече Ю.А. Иванов пирки суя сведенинеси пичетлени синчен хирәслени (опровергени) пичетлесе кәларма хушнә.

Октябрён 21-мөшнече вара тепрө суд ларәв иртнө. Ку хутенче сүлтә асәннә ҹасат төләштеп күнә сиене саплаштарма «Взятка» информациие аналитика хасатчеч 2009 үулхи майын 15-мөшнечи 3-мөш номернен «Земля и закон: передел или беспредел?» статьяра Муркаш район администрации пирки суя информацииеси сарнипе сыйханна. Суд ларәвнече асәннә иске заявленине пахса тухнә май мораль төләштеп күнә сиене саплаштарма район администрации «Взятка» информациие аналитика хасатчеч редакционенчән 50 пин тенкөн шыраса пама ыйшәнән.

ҪЫРӘНТАРУ

Хаклә вулакансем! Районти «Сәнгерү ялавә» ҳаџаты 2010 үулхи пәрремеш ҹур султа илсе тәмә унченхи хакпах ҫырәнтарасе. Ултә уй-ха ҫырәнмалли хак - 191 тенкө тә 70 пус.